

være afskaffet med det samme, vilde vanskeliggøre Grundlovens Vedtagelse, og Regeringen motiverede frømdes den Gang sin Stilling med, at hvis den grundlovgivende Rigsdag vilde undlade at tage Kampen op paa dette Spørgsmaal, kunde det blive afgjort senere ved en simpel Lov. Man vilde se Tiden an. Saaledes stod man allerede i 1849; man ansaa det ikke alene for ret og rigtigt, men man stillede det i forholdsvis nær Udsigt, at Adel, Titel og Rang i dette Land skulde blive afskaffet. En af Venstres ledende Mænd, hvis Navn endnu nyder høj Anseelse indenfor Venstrepartiet, afdøde Balthazar Christensen, sagde dertil: Ja, opsat er ikke opgivet. Han pointerede derved, at det stadig var Demokratiets Krav, stadig noget, man vilde holde levende og betragte som et Slags Program-punkt. Man opsatte i 1849 at afskaffe disse Rangforhold og Klasseforhold i Samfundet, men man opsatte det kun og opgav det ikke.

I 1864—65, da Grundloven skulde revideres, havde Reaktionen faaet ikke saa lidt Magt her i Landet; men ikke destomindre kom dette Spørgsmaal ogsaa op i den Rigsdag; der var nedsat for at revidere Grundloven. Jeg bemærkede, at Reaktionen den Gang allerede havde faaet ikke saa lidt Magt, og man kan godt sige, at Forholdene vare blevene ugunstigere end de vare i 1849. Det viste sig i den Omstændighed, at vi fik Tilbagegang i vor politiske Frihed, fik denne reduceret og begrænset, saa at Reaktionen vandt en vis Fremgang. Men ikke destomindre kæmpede Venstre ogsaa den Gang for at faa Adel, Titler og Rang afskaffede, og jeg skal gøre opmærksom paa en Udtalelse, som ogsaa en meget anset Venstremand fremsatte ved den Lejlighed, nemlig afdøde Tauber. Han udtalte ifølge Rigsdagstidenden for 1864—65, Sp. 6595: „Disse Ordner, Titler og Rang ere noget, som Demokratiet maa behandle med Foragt.“ Jeg gør opmærksom paa, at Tauber, en af Venstres Førere, den Gang udtalte, at disse Ting maatte behandles med Foragt. Han tilføjede: „Ja, det er netop en Sag, som den almindelige Mening i Landet maa behandle med Foragt, man bør søge at afskaffe det hele . . . det styrker Ulighedsfølelsen og fremkalder Forfængelighed, Kryberi og Smiger.“ Saaledes saa Venstres ledende Mænd paa den Sag i 1864—65. De foragtede den, de sagde, det fremkaldte Ulighedsfølelse, det fremkaldte Smiger; det fremkaldte i det

hele taget Følelser, som kun kunde demoralisere Samfundet, og som derfor Venstre maatte bekæmpe. Afskaffelsen af Adel, Titel og Rang blev imidlertid ikke gennemført den Gang. Venstre var ikke stærkt nok til det, og man sluttede sig igen til det Standpunkt, der sagde: Opsat er ikke opgivet. Den Sag opgave vi ikke, den Sag forfølge vi.

Som jeg bemærkede før, havde Højres Ministre i 1849 stillet i Udsigt, at Sagen kunde ordnes senere, den behøvede ikke at ordnes ved Grundloven, men kunde ordnes ved en senere Lov. Deraf tog Venstres Fører i 1870—71, afdøde Berg, Anledning til at fremsætte dette Lovforslag, som vi nu have tilladt os at fremsætte paa ny. Jeg gør altsaa opmærksom paa, at dette Lovforslag ikke saa meget er Socialdemokratiets som Venstres eller Venstres tidligere Førers, afdøde Bergs. Da Berg forelagde dette Forslag, gjorde han det ganske vist i sit eget Navn, han gjorde det ikke paa sit Partis Vegne, men han udtalte, at hans politiske Venner vare enige med ham om Forslagets Grundtanke og Hensigt. De Motiver, man har haft fra Venstres Side til ikke at gøre det til et Forslag fra Partiet, udtaler jeg mig ikke om, dem kender jeg ikke, men Berg var Venstres store, anerkendte Fører, og han udtalte, at hans Partifæller vare enige med ham i Forslagets Grundtanke og Hensigt. Venstre fulgte ham, idet hele Venstre stemte for Lovforslagets Overgang til 2den Behandling, deriblandt saa anerkendte Venstreledere som Bojsen, Bønykke, Balthasar Christensen, Alberti med det berømte politiske Navn var uheldigvis ikke til Stede ved denne Lejlighed, men han vilde naturligvis ifølge hele sin Stilling have stemt paa samme Maade.

Forslaget blev ikke fremmet i 1871 og blev derfor paa ny forelagt i 1874, hvor det efter en Behandling her i Tinget sendtes til Udvalg. Udvalgets Nedsættelse motiveres af Kruse paa følgende Maade — det findes i Folketingstidende 1874—75 Sp. 1395 —: „Det er min Overbevisning, at den Stemning, som der er imod Adel, Titler og Ordener, en Gang vil vise sig moden, og det er min Overbevisning, at den da ogsaa vil blive moden i dette Ting, saaledes at den dog til sidst — jeg haaber om ikke saa grumme lang Tid — vil være moden Frugt. Jeg skal af Hensyn til, at denne Sag ingen Sinde bør blive afvist af dette Ting — saaledes talte Venstres Ordfører, da man drøftede Udvalgs Nedsættelse, han sagde, at denne Sag ingen Sinde